

POLITOLOGIJA
Demokratija i ljudska prava

**Nastavni plan master studija Politologije za usmjerenje:
DEMOKRATIJA I LJUDSKA PRAVA**

Sedmi semestar	Predavanja i vježbe	ECTS	Ukupno ECTS
Filozofija slobode	4+3	6	30
Teorije demokratije	6+3	8	
Civilno društvo i građanske vrline	3+3	6	
Socijalna psihologija	2+1	5	
Izborni predmet	2+1	5	
Osmi semestar			30
Savremene teorije vlasti	3+1	6	
Savremene teorije ljudskih prava	3+1	6	
Politička kultura i socijalizacija	3+1	6	
Nauka o miru	3+1	6	
Demokratija i javno mnijenje	3+1	6	
Deveti semestar			30
Parlamentarne studije	2+1	5	
Metodika nastave Demokratija i ljudska prava	2+1	5	
Demokratska kontrola sistema sigurnosti	2+1	5	
Opća pedagogija sa pedagogijom ljudskih prava	2+1	5	
Ljudska prava u Bosni Hercegovini	2+1	5	
Izborni predmet	2+1	5	
Deseti semestar			30
Metodička praksa	0+2	2	
Izrada M.A. teze		28	
UKUPNO ECTS			120

Izborni predmeti:

Pored predloženih studenti mogu uzeti za izborni bilo koji predmet sa drugih usmjerenja master studija na Fakultetu političkih nauka.

FILOZOFIJA SLOBODE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Kroz ključne klasične i savremene filozofske spise razviti senzibilitet za emancipatorsku naraciju u kritici postojeće društvene zbilje osobito njezine ideološke jezgre. Njegovati kulturu intelektualne provokacije i ekscesa emancipatorske redeskrpcije postojećih diskriminativnih i autoritarnih praksi u savremenoj političkoj zajednici.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	- Student će moći: - kontekstualizirati spornu – diskriminativnu i autoritarnu - situaciju unutar vodećih teorijskih obrazaca emancipatorskog prosuđivanja provjerenih na nizu paradigmatičnih studija slučaja;- adekvatno kritički analizirati problem;- samostalno prosuđivati na temelju adekvatne argumentacije i nuditi intelektualno provokativne pravce rješenja emancipatorski spornih situacija.
Sadržaj	Filozofsko određenje slobode; Povijest pojma: antika, srednji vijek, moderno doba, prosvjetiteljstvo – američko i europsko; Savremene koncepcije slobode: Hegel, Marx, Nietzsche, Sartre, liberalizam i izazovi neoliberalizma;
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja, - interaktivno učenje u grupi – grupni rad i prezentacije, - seminari iz literature,
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata, - izrada samostalnog ili grupnog pismenog rada i usmena prezentacija.
Status	<i>Obavezan</i> za studente Politologije. Također, ponuđen je i kao <i>izborni</i> za studente drugih odsjeka magistarskog studija Fakulteta političkih nauka;
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	b/s/h
Evaluacija	- prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja; - samoevaluacija profesora; - procjena znanja studenata: pismena provjera znanja (midterm) i završna provjera znanja; - eksterna evaluacija;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Obavezna literatura:

1. Lord Acton, *Povijest Slobode* (Zagreb: Kruzak, 1999);
2. Detlef Klausen, *Granice prosvjetiteljstva* (Beograd: XX vek, 2003);
3. John Stewart Mill, *O slobodi* (bilo koji izdavač)
4. Isaiah Berlin, *Četiri eseja o slobodi* (bilo koji izdavač)
5. *Filozofija slobode – Čitanka* (Asim Mujkić ur.) odabrani tekstovi sljedećih autora: Platon,

TEORIJE DEMOKRATIJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: upoznavanje studenata sa temeljnim teorijama demokratije.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	Studenti će moći steći uvide u teorije demokratije, njihovo stanje i perspektive
Sadržaj	Upoznavanje studenata sa: - Teoretskim problemima demokratije- Demokratskim elitizmom- Pluralističkom demokratijom- Katalaksijom- Tehnodemokratijom- Vestminsterskom demokratijom- Konsocijativnaom demokratijom- Deliberativnom demokratijom- Neposrednom demokratijom- Kosmopolitskom demokratijom- Konsenzualnom demokratijom u BiH
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja- interaktivno učenje u grupi – grupni rad i prezentacije- seminari iz literature
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata- izrada samostalnog pismenog rada ili priprema tematskih saopštenja i usmena prezentacija
Status	Obavezan za studente usmjerenja „Demokratija i ljudska prava“
ECTS	8
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	b/h/s
Evaluacija	Prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja; Samoevaluacija profesora; Procjena znanja studenta; Eksterna evaluacija
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Zgodić, Esad (2006) *Vladavina konsenzusom*, Sarajevo: BZK „Preporod“.
2. Held, David (1990) *Modeli demokratije*, Zagreb: Školska knjiga.
3. Kaningam, Frank (2003) *Teorije demokratije: kritički uvod*, Beograd: Filip Višnjić.

CIVILNO DRUŠTVO I GRAĐANSKE VRLINE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Upoznavanje studenata s problematikom definiranja civilnog društva kao i njegovim savremenim kritikama. Studenti će imati teorijske uvide u savremene polemike u vezi distinkcije između civilnog društva i države (odnos privatno i javnog). Cilj je kod studenata razviti senzibilitet i emancipatorsku imaginaciju koja će im omogućiti da detektiraju diskriminatorne i autoritarne prakse i nude alternativne pravce u jačanju pluralizma građanskog društva. Studenti će biti također upoznati s isprobanim i alternativnim modelima građanskog društva kroz eminentne interpretatore iz ove oblasti, kao i borbom političkih subjekata za javni prostor i pozicioniranje unutar njega.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	Student će moći kritički problematizirati i prepoznavati diskriminatorne i autoritarne prakse, nudeći svoje vlastite doprinose u znanstvenim i prakseološkim alternativnim pravcima jačanja pluralizma civilnog društva.
Sadržaj	- Definiranje pojma, nastanak i razvoj civilnog društva- Savremeni koncepti civilnog društva- Modeli građanskog društva (otvoreno i rizično društvo...)- Građanske vrline (solidarnost, odgovornost, tolerancija, profesionalizam, dobro obrazovanje, identiteti)- Privatno i javno- Civilno društvo i država- Civilno društvo i konflikti- Civilno društvo u BiH kontekstu
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja,- interaktivno učenje u grupi – grupni rad i prezentacije,- seminari iz literature,
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata,- izrada samostalnog ili grupnog pismenog rada i usmena prezentacija.
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	30 sati predavanja, 15 sati vježbi, 80 sati individualnog / grupnog rada;
Jezik	b/h/s
Evaluacija	- prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja;- samoevaluacija profesora;- procjena znanja studenata: pismena provjera znanja (midterm) i završna provjera znanja;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Vukašin Pavlović, *Civilno društvo i demokratija* (Beograd: Politeia, 2004);
2. Džon Kin, *Civilno društvo*, (Beograd: Filip Višnjić, 2003);
3. Viktorija Kampas, *Javne vrline* (Beograd: Libertas, 2007);

SOCIJALNA PSIHOLOGIJA

Odgovorni profesor:

Cilj modula: Nakon ovog kolegija studenti će znati odrediti područje socijalne psihologije u odnosu na druge grane psihologije i ostale društvene znanosti. Studenti bi trebali steći opći uvid u socijalne uzroke, socijalnu determiniranost i socijalne posljedice čovjekova funkcioniranja, te osnovne teorijske i metodološke pristupe u njihovom znanstvenom proučavanju.

Godina	IV
Semestar	VII
Ishodi učenja	Student će moći: - teorijski izložiti i kritički analizirati fenomene i probleme koji su predmet psihologije- definirati i razumjeti bazične pojmove i procese psihologije- razumjeti razvoj psihičkih procesa i ponašanja- primjenjivati stečeno znanje pri razlikovanju različitih razvojnih faza i stupnja razvoja određene psihičke pojave
Sadržaj	Definicije socijalne psihologije. Povijest socijalne psihologije. Socijalna psihologija i druge znanosti. Metode i tehnike u socijalnoj psihologiji. Etička pitanja u socijalnoj psihologiji. Agensi socijalizacije. Oblici socijalnog utjecaja i socijalnog pritiska. Deindividualizacija. Pokoravanje autoritetu. Konformizam. Socijalni utjecaj i socijalno ponašanje. Socijalni motivi. Kooperativnost sa autoritetom. Pojam o sebi. Izvori samospoznaje. Samootkrivanje. Samopredstavljanje. Stvaranje dojmova. Točnost percipiranje osoba. Neverbalno ponašanje. Atribucija uzroka. Modeli kovarijacije i konfiguracije. Osnovna atribucijska pogreška. Socijalni stavovi. Teorije stavova. Kognitivna disonanca. Mjerenje stavova. Konstrukcija skale za mjerenje socijalnih stavova. Stereotipi. Mjerenje stereotipa. Predrasude. Teorije predrasuda. Vrste predrasuda. Socijalna distanca. Persuazija. Socijalna psihologija i okoliš. Socijalna psihologija i pravo.
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja- interaktivno učenje u grupi – grupni rad i prezentacije,- seminari iz literature
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata- procjena znanja studenata: polusemetralni (midterm) i završni ispit.
Status	Obavezan
ECTS	5
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	h/b/s
Evaluacija	- prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja- samoevaluacija profesora- procjena znanja studenata: pismena provjera znanja (midterm) i završna provjera znanja- eksterna evaluacija
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Obvezna literatura:

- Pennington, D. (1996). *Osnove socijalne psihologije*, Jastrebarsko: Naklada Slap.
- Aronson, E. (2005) *Socijalna psihologija*, Mate, Zagreb.

SAVREMENE TEORIJE VLASTI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: U okviru nastavnog predmeta *Savremene teorije vlasti* trebaju se studenti upoznati - to je njegov *zadatak i cilj* - sa znanstvenim uvidima u porijeklo, karakter, oblike i svrhe vlasti u savremenim društvima te u njihove veze sa *stvarnostima i perspektivama demokratije*. Program slijedi i *emancipatorske*, a to znači kritičke i demokratske intencije unutar moderne znanosti o politici te, otuda, s njim će se studenti osposobljavati za identifikaciju i kritičku interpretaciju *multiverzuma vlasti* u savremenim političkim stvarnostima.

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	Upoznati studente sa znanstvenim uvidima u porijeklo, karakter, oblike i svrhe vlasti u savremenim društvima te u njihove veze sa <i>stvarnostima i perspektivama demokratije</i> .
Sadržaj	• Instucionalizam i vlast u politologiji: stare i nove institucionalne teorije;• Vlast i moć: klasična učenja i poimanja u savremenoj politologiji;• Vlast i realpolitika: konceptije, njena načela, prakse i alterpolitika;• Antropokratija i njeni likovi: biokratija, gemo-kratija, genotokratija i kosmokratija;• Vlast i država: monokratija, autokratija, aristokratija, statokratija, birokratija, talasokratija, kriptokratija, hipokritokratija, militokratija, nekrokratija, evrokratija;• Vlast i javno dobro: nomokratija, teleokratija;• Novac i vlast: plutokratija, korporokratija, kleptokratija;• Vlast i partije: politokratija, ideokratija, ohlokratija, etnokratija, partitokratija, egokratija;• Znanje i vlast: gerontokratija, meritokratija, tehnokratija, scijentokratija;• Mediji i vlast: telekratija, mediokratija, medijakratija, videokratija, netokratija, teledemokratija;• Religija, crkve i vlast: demonokratija, hijerokratija, hristokratija, teokratija;• Multiverzum vlasti i budućnost demokratije;
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja i vježbe- uz izradu saopštenja i seminarskih radova koristiće se lektira koja korespondira sa temama koje se obrađuju i studiraju u okvirima programa predmeta.- sedmične zadaće
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata- izrada grupnog istraživačkog rada
Status	Obavezni predmet
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja i 15 sati vježbi
Jezik	b/h/s

Evaluacija	a) Po izboru - izraditi i odbraniti seminarski rad; b) Završni pismeni ispit.
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Peters, B. Gay (2007) ***Institucionalna teorija u političkoj znanosti, Novi institucionalizam***, Zagreb: Fakultet političkih znanosti.
2. Zgodić, Esad (2008) ***Realpolitika i njeni protivnici***, Tuzla: Univerzitetska biblioteka Derviš Sušić; Tešanj: Centar za informisanje i kulturu.
3. Zgodić, Esad (2008) ***Multiverzum vlasti, O krizi i perspektivama liberalne demokratije***.

SAVREMENE TEORIJE O LJUDSKIM PRAVIMA

Odgovorni nastavnik:

Nastavnik / saradnik u nastavi:

Cilj modula: Upoznavanje studenata sa savremenim teorijama o ljudskim pravima. Student treba ovladati ključnim teorijama i institutima iz oblasti međunarodnog prava ljudskih prava, osobito *Prava Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava*, kao posebnog prava koje je proizašlo iz regionalnog sistema zaštite ljudskih prava u Europi, utemeljenog na *Europskoj konvenciji za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda*, čije odredbe, prema odredbi člana II Ustava BiH imaju prioritet (primat) u primjeni u BiH i svojstvo direktne primjenjivosti (*direct applicability*).

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	Nakon savladavanja metodskih jedinica modula, studenti će biti sposobni shvatiti univerzalni značaj sistema zaštite ljudskih prava, fundamentalne (pre)postavke zaštite ljudskih prava pred domaćim i međunarodnim sudovima, te identificirati povrede ljudskih prava i sredstva i metode njihove efikasne zaštite na domaćem i međunarodnom planu.
Sadržaj	- Istorija ljudskih prava;- Generacija ljudskih prava: od ljudskih prava do „dobrog upravljanja“;- Univerzalnost ljudskih prava: pravna, aksiološka i empirijska dimenzija;- Savremeni sistem zaštite ljudskih prava- Međunarodno humanitarno, međunarodno krivično pravo i nadzor međunarodnih sudova;- Teorije od ljudskim pravima: realizam, kulturni relativizam, nacionalizam i ljudska prava;- Međunarodna ljudska prava u periodu poslije „hladnog rata“.
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja/vježbe- interaktivan grupni rad i grupne prezentacije,- seminari na zadate/dogovorene teme,
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i (pr)ocjenjivanje aktivnosti studenata,- izrada samostalnog ili grupnog pismenog rada i usmena prezentacija.
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	30 sati predavanja, 15 sati vježbi, 80 sati individualnog / grupnog rada;
Jezik	b/h/s
Evaluacija	- prikupljanje i evaluacija mišljenja studenata o kvalitetu procesa nastave;- (pr)ocjena znanja studenata: pismena provjera znanja (<i>midterm</i>) i završna provjera znanja;- auto-evaluacija profesora.
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Vojin Dimitrijević i dr., *Međunarodno pravo ljudskih prava*, Beogradski centar za ljudska prava, Dosije, Beograd, 2006.;
2. Kristijan Tomušat, (prevod: dr. Vojin Dimitrijević i dr.), *Ljudska prava između idealizma i realizma*, Beogradski centar za ljudska prava, Dosije, Beograd, 2006.;

3. Thomas Buergenthal, *Međunarodna ljudska prava u sažetom obliku*, Hrvatski Helsinški odbor za ljudska prava, Constitutional and Legislative Policy Institute, Zagreb 1997.;
4. Jack Donnelly, *International Human Rights, Dilemmas in World Politics*, Westview Press, Boulder – San Francisco – Oxford, 1993.;
5. Henry J. Steiner – Philip Alston, *International Human Rights in Context – Law, Politics, Morals*, Second Edition, Oxford University Press, 2000.;
6. Paul Gordon Lauren, *The Evolution of International Human Rights – Visions Seen*, University of Pennsylvania Press, Philadelphia 2003.;
7. D.J. Harris – M.O. Boyle – C Warbrick, *Law of the European Convention on Human Rights*, Butterworths, London, Dublin, Edinburgh, 1995.

POLITIČKA KULTURA I SOCIJALIZACIJA

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Upoznavanje studenata sa savremenim teorijama političke kulture i socijalizacije. Student treba da ovlada problematikom definiranja ključnih pojmova iz ove oblasti (politički interesi, građanska politička kompetencija, politička tolerancija, politička participacija), posebno u horizontu različitih teorija civilnog društva i modernih demokratskih država. Posebna pažnja bit će posvećena teorijsko-pojmovnoj pripremi za ulaženje u znanstveno istraživanje, ali i kritičko prosuđivanje ovih fenomena u BiH, s obzirom da ova oblast nema baštine u bosanskohercegovačkoj politologiji.

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	Student će moći kritički prepoznavati ključne dimenzije političke kulture (politički interes, građanska politička kompetencija, politička tolerancija, politička de/re/socijalizacija,) te na osnovu njih problematizirati njihove učinke u savremenom društvu, posebno s osvrtom BiH.
Sadržaj	- Političko-kulturalni pristup politici- Osnove teorije političke kulture i socijalizacije (definiranje pojma, tipologija)- Odnos političke kulture i demokratije- Dimenzije političke kulture (politički interes, građanska politička kompetencija, politička tolerancija, politička participacija)- Izvori i agensi političke kulture i socijalizacije- Politička kultura u bh. kontekstu
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja,- interaktivno učenje u grupi – grupni rad i prezentacije,- seminari iz literature,
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata,- izrada samostalnog ili grupnog pismenog rada i usmena prezentacija.
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	30 sati predavanja, 15 sati vježbi, 80 sati individualnog / grupnog rada;
Jezik	b/h/s
Evaluacija	- prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja;- samoevaluacija profesora;- procjena znanja studenata: pismena provjera znanja (midterm) i završna provjera znanja;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Vladimir Vujčić, *Politička kultura demokracije* (PanLiber: Osijek-Zagreb-Split, 2001);
2. Gabriel A. Almond i Sidney Verba, *Civilna kultura*, Politička kultura, Zagreb, 2000.
3. Zbornik radova: *Fragmenti političke kulture* (Institut društvenih nauka, Beograd, 1998).

NAUKA O MIRU

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	Student će: - Ovladati kategorijalnim aparatom nauke o miru kroz teorijsku elaboraciju povijesnog razvoja discipline; - Upoznati se sa suvremenim interpretacijama u istraživanju mira; - Osposobiti se za kritičko motrenje različitih mirovnih formi kao otvorenih i zatvorenih ideoloških projekata; - Kroz prezentacijske vježbe upoznati dihotomiju nasilje-mir i steći pretpostavke za razumijevanje sukoba i aktivno mirovno posredovanje; - Upoznati se sa različitim organizacijama, institutima i mirovnim pokretima koji istražuju i praktično učestvuju u proizvodnji mira kao lokalnog i svjetskog dobra; - Osposobiti se za interdisciplinarno razumijevanje mirovnih procesa u različitim regionalnim krizama; - Steći afinitet za izgrađivanje mirovne kulture sa posebnim akcentom na razvoj mirovne kulture u regiji Jugoistočna Evropa.
Sadržaj	- Uvod u disciplinu i njeno društveno i znanstveno porijeklo; - Teorijske i praktične pretpostavke razvoja nauke o miru; - Transformacija mirovnih studija u nauku o miru (od deskripcije ka analizi) - Historijski razvoj teorijskog izučavanja mira u kontinentalnoj i anglosaksonskoj zajednici; - Pioniri u istraživanju mira (Grotius, Galtung, Russell, Pagvaški pokret...) - Međunarodne organizacije i istraživanje mira - Rat-nerat-mir - Mirovni proces - Filozofija mira - Ideologija mirovnih formi u dvadesetom stoljeću - Mirovne forme u dvadeset prvom stoljeću - Distribucija političke moći i konstitucionalni mir - Medijsko pokrivanje mira - Mirovno pregovaranje - Nobelova nagrada za mir - Zaključna razmatranja o mogućnostima razvoja akademskih curriculumuma iz irenologije
Metode poučavanja i učenja	- Interaktivno predavanje sa prethodnim određivanjem fokusa; - Problemska pitanja i odgovori; - Protokol seminara iz literature;

Procjena ishoda učenja	- Kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata; - Izrada samostalnog pisanog rada (esej) i pismene provjere znanja - Individualno i grupno debatiranje određenog mirovnog problema; - Završni ispit;
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	120 (60 sati PiV, 60 sati individualni rad)
Jezik	
Evaluacija	- samoevaluacija - evaluacija modula
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Grupa autora: Svetska enciklopedija mira I-II, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Beograd, 1998.
2. Robert Kagan: O raju i moći. Amerika i Evropa u novom svetskom poretku, Čarobna knjiga, Beograd, 2003.
3. Biljana Vankovska Cvetkovska: Vojska i mir poslije hladnog rata: U potrazi za novom misijom vojske, Pemos, br. 2. Zagreb, 1999.
4. Immanuel Kant: Prema Vječnom miru, u: Pravno-politički spisi, Politička kultura, Zagreb, 2000.
5. Nerzuk Ćurak: Vječni mir i Bosna kao ja i Ti: Postmoderno čitanje Kantovog republikanskog traktata, u: Obnova bosanskih utopija, str. 131-137. Synopsis, Sarajevo-Zagreb, 2006.
6. Rat ili mir, Časopis Geo, temat u broju 1, siječanj 2008. Zagreb. Str. 26-61.

DEMOKRATIJA I JAVNO MNIJENJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Cilj modula: Studenti će se teoretski osposobljavati da spoznaju da u *demokratiji vladavina proizilazi iz naroda, a provodi je narod u interesu naroda*. Učiće da demokratija nije samo ustavni oblik već je povijesno-filozofska i vladavinsko-sociološka paradigma građansko-liberalnih zahtjeva za autonomijom i suodlučivanjem, kao i za nastojanja i ideje o društvenoj jednakosti. Studenti će spoznavati da javnost ostaje sfera u kojoj različite elitne grupe vrše masovnu mobilizaciju odgovarajućih segmenata publike da bi pojačali svoje pozicije. Javnost se tako svodi na rezonantnu kutiju koja reagira, ali aktivno ne oblikuje političke odluke. Zato će se studenti učiti da javnost tumače kao medijski proizvedenu stvarnost na koju utiče ono što je specifično za medije /stereotipovi/ ili ono što im je strano /interesi/. Moraće se učiti kako da nametnu zadaću davanja tematske strukture javnoj /masovnoj/ komunikaciji u jednom iznimno složenom društvu. Javnost treba pomoći proizvoditi teme, artikulirati smisljena očekivanja te pretočiti potrebe društva u probleme koji se rješavaju na političkom planu.

Godina	IV
Semestar	VIII
Ishodi učenja	Student će moći: - utemeljeno na nizu značajnih teorijskih koncepcija kontekstualizirati demokratski spornu situaciju unutar vodećih obrazaca javnog prosuđivanja;- adekvatno kritički analizirati problem;
Sadržaj	Prava čovjeka i državljanina; Demokratija i globalni poredak; Društvo i demokratske promjene; Savremeni masovni mediji; Javnost;
Metode poučavanja i učenja	- interaktivna predavanja,- interaktivno učenje u grupi – grupni rad i prezentacije,- seminari iz literature,
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata,- izrada samostalnog ili grupnog pismenog rada i usmena prezentacija.
Status	Obavezan
ECTS	6
Sati	45 sati predavanja i 15 sati vježbi
Jezik	b/h/s
Evaluacija	- prikupljanje mišljenja studenata o kvalitetu procesa poučavanja;- samoevaluacija profesora;- procjena znanja studenata: pismena provjera znanja (midterm) i završna provjera znanja;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Obavezna literatura:

1. Held, D., *Demokratija i globalni poredak*, Filip Višnjić, Beograd, 1997.
2. Nuhanović, A. *Demokracija, mediji, javnost*, Promocult, Sarajevo, 2005.
3. *Temelji moderne demokratije: Izbor deklaracija i povelja o ljudskim pravima*, IRO Nova knjiga, Beograd, 1989.

PARLAMENTARNE STUDIJE

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Sticanje znanja o osnovama discipline parlamentarne studije. Student će: - moći predstaviti historijski razvoj parlamenarizma;- znati primijeniti znanja i iskustva iz razvoja parlamentarizma;- moći objasniti, analizirati i koristiti relevantna dokumenta adoptirana u historijskom razvoju parlamentarizma;
Sadržaj	1.Pojam parlamentarizma i njegova politička suština; 2. Funkcije parlamenata: predstavništvo, deliberacija, zakonodavstvo, formiranje i nadzor vlade, usvajanje budžeta, osiguravanje kanala regrutacije i socijalizacije političkih elita; 3. Nastanak i razvoj parlamentarizma u Engleskoj, Francuskoj i Americi; 4. Eklezija; 5. Govor Edmunda Burkea biračima Bristola i njegovo značenje za moderno shvaćanje karaktera zastupničkog mandata; 5. Razvoj parlamentarizma u Bosni i Hercegovini; 5. Bosanski stanak, Bosanski Sabor, ZAVNOBiH, Skupština SRBiH, Skupština R BiH, Parlamentarna skupština BiH; 6. Vijeće Evrope: struktura, način izbora, nadležnost;
Metode poučavanja i učenja	- predavanje sa interaktivnim učenjem;- samostalni ili grupni seminarski radovi;
Procjena ishoda učenja	- kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenta;- izrada samostalnog pisanog rada i usmena prezentacija;- završni ispit – pismeni;
Status	Obavezan
ECTS	5
Sati	45 sati predavanja, 26 sati vježbi
Jezik	B/H/S
Evaluacija	- samoevaluacija;- evaluacija modula;
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura: Burke, Edmund. 1968. *Reflections on the Revolution in France*. London: Penguin Books; Dahl, Robert A. 1989. *Democracy and Its Critics*. New Haven: Yale University; Downs, Anthony. 1957. *An Economic Theory of Democracy*. New York: Harper; 1957; Madison, James, Alexander Hamilton and John Jay. 1987. *The Federalist Papers*. Ed. Isaac Kramnick. Harmondsworth: Penguin; Pitkin, Hanna Fenichel. 1967. *The Concept of Representation*. Berkeley: University of California; Rod Hague, Martin Harrop, Shaun Breslin, *Komparativna vladavina i politika*, Zagreb, 2001.; Suad Arnautović, *Političko predstavljanje i izborni sistemi u Bosni i Hercegovini u XX stoljeću*, Sarajevo, 2008.

METODIKA NASTAVE DEMOKRATIJA I LJUDSKA PRAVA

Cilj modula: Ovaj predmet je u funkciji obrazovanja/formiranja sposobnosti i umijeća podučavanja i učenja drugih. Osnovni cilj ove nastave je da studentima omogući uvid u temeljna nastavna umijeća (*teaching skills*) koja predstavljaju rezultat najnovijih naučnih dostignuća kako bi se stekle osnovne nastavne kompetencije.

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Ishodi će biti opće i specifične kompetencije nastavnika. Studenti će se upoznati sa modelima odnosa teorije i nastavne prakse i razviti temeljna nastavna umijeća, odnosno profesionalne kompetencije nastavnika.
Sadržaj	Povezanost didaktike i metodika. Teorijsko zasnivanje metodika kao povezivanje predmetnog supstrata i didaktičkog modela. Makro, mezo i mikrometodika. Metodika kao predmetom određena didaktika (didaktika nastavnog predmeta). Metodika stupnjeva, metodička područja, metodike nastavnih predmeta, metodike medija. Metodike kao konkretizacije didaktike. Kriteriji dobre nastave. Temeljna nastavna umijeća. Profesionalne kompetencije nastavnika. Zdravlje nastavnika. Izvori stresa u radu nastavnika i načini borbe protiv stresa. Pedagoški mediji. Razumljivost izražavanja i razumljivost tekstova. Interes za nastavu i motivacija za učenje. Umijeća pedagoškog djelovanja.
Metode učenja i poučavanja	Predavanja, vježbe, individualni projekti i zadaci, mentorski rad, internet, nastavna praksa i akcijska istraživanja
Procjena ishoda učenja	Kontinuirano praćenje rada – stupanj stečenih nastavnih kompetencija
Status	Obavezni
ECTS	5
Sati	2 + 1
Jezik	b/h/s
Evaluacija	○ ocjena aktivnosti na predavanjima i vježbama (); ○ kolokvij - pismeni i usmeni oblici provjeravanja u procesu nastave. ○ ocjena izrađene skice izvođenja nastave ○ ocjena jednog izrađenog mjernog instrumenta (test znanja, upitnik, skaler, ček-lista, inventar interesovanja, skala stavova i sl.). ○ pismeni ispit (ZOT – zadaci objektivnog tipa) samoocjenjivanje i međusobno ocjenjivanje: sumiranje postignutih rezultata
Ocjenjivanje	Načini provjere znanja: .A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Glaser, dr. W. (2001), *Svaki učenik može uspjeti*, Zagreb, »Alinea«
2. Grupa autora, (2001), *Uspješno učenje i podučavanje*, Zagreb, »Educa«
3. Kyriacou, C. (1995), *Temeljna nastavna umijeća*, Zagreb, »Educa«
4. Neill, S.: *Neverbalna komunikacija u razredu*, Zagreb, 1994.
5. Slatina, M. (1999), *Nastavni metod – Prilog pedagoškoj moći suđenja*, Sarajevo, Filozofski fakultet

DEMOKRATSKA KONTROLA SISTEMA SIGURNOSTI

Cilj modula: Studente upoznati sa temeljnim pojmovima vezanim za demokratsku kontrolu sistema sigurnosti. Osposobiti studente za samostalno prosuđivanje i proučavanje političkih sistema i oblika kontrole sistema sigurnosti u okviru njih.

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Studenti će moći: - razumjevati osnovne pojmove koje definira ovaj predmet; - proučavati i praviti distinkciju između demokratskih i nedemokratskih režima i njihovog odnosa spram sistema sigurnosti; - prepoznavati specifičnosti sistema sigurnosti BiH i pretpostavke za njegovu demokratsku kontrolu.
Sadržaj	- Određenje pojma „demokratska kontrola“ i „kontrola“ - Određenje pojma sistem nacionalne sigurnosti - Pretpostavke za demokratsku kontrolu sistema sigurnosti - Oblici kontrole - Vrste demokratske kontrole - Civilno – vojni odnosi - Specifičnosti civilno – vojnih odnosa u BiH - Pretpostavke za demokratsku kontrolu sistema sigurnosti u BiH
Metode poučavanja i Učenja	- Interaktivno predavanje sa prethodnim određivanjem fokusa; - Problemska pitanja i odgovori; - Protokol seminara iz literature;
Procjena ishoda učenja	- Kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata; - Izrada samostalnog pisanog rada (esej) i pismene provjere znanja - Završni ispit
Status	obavezan
ECTS	5
Sati	120 (60 sati PiV, 60 sati individualni rad)
Jezik	b/h/s/
Evaluacija	- samoevaluacija - evaluacija modula
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Huntington, S. [The Soldier and the State: The Theory and Politics of Civil-Military Relations](#), 1957.
2. Held, David: Modeli demokracije. Zagreb: Školska knjiga, 1990.
3. Demokratija i ljudska prava (Zbornik radova). Civitas, Sarajevo, 2002.
4. Demokratska kontrola sektora sigurnosti, CSS, Sarajevo, 2003.
5. ABCeda demokratije, Soroš, sarajevo, 1994.

6. Dejtonski mirovni sporazum
7. Zakon o odbrani Bosne i Hercegovine

OPĆA PEDAGOGIJA SA PEDAGOGIJOM LJUDSKIH PRAVA

Godina	V
Semestar	IX
Ishodi učenja	Usvajanjem teorijskih znanja iz pedagoške znanosti stvarati kod studenata, budućih nastavnika pretpostavke za razumijevanje, analiziranje, unapređenje i inoviranje odgojne prakse; sistematski graditi lik savremenog odgajatelja i pomagati studentima u razumijevanju i razvoju njihove vlastite ličnosti ;promovirati demokratske vrijednosti - afirmirati raznovrsnost, multikulturalnost i razumijevanje među ljudima; poticati i pomagati razvoj kritičkog mišljenja u analiziranju odgojne prakse kod nas i u svijetu; poticati i promovirati samostalnost u radu studenata, potrebu za samoučenjem i vlastitim razvojem.
Sadržaj	Osnove znanosti o odgoju / osnove pedagogije:/historijski razvoj znanosti o odgoju /najznačajniji pedagozi/,osnovni pojmovi u pedagogiji, naučno-istraživačke metode; Profesija odgajatelja-nastavnika:ja kao budući odgajatelj/nastavnik/,uvažavanje i poštovanje odgajnika, moć i granice odgajanja /optimizam ili pesimizam u odgoju;/Čovjek znanje i odgoj: čovjekova urođena potreba za usvajanjem znanja i za "stvaranjem" znanja,kako čovjek uči - usvaja znanje - kako kreira znanje, odgoj, obrazovanje i nastava;Psiho-pedagoške zakonitosti procesa učenja i odgajanja: učenje uslovljavanjem, operativno učenje, učenje po modelu, kognitivno učenje, učenik i učenje; znanje i saznavanje, učitelj i poučavanje; škola i školovanje; Razvojne karakteristike čovjeka: područja razvoja ličnosti (kognitivno, emocionalno, voljno), teorije o psihičkom razvoju čovjeka i njihov utjecaj na odgoj (Frojd, Erikson, Pijaže, Kolberg, Vigotski, Bronfenbrener, Bruner, Blum);Učenik/Student/Polaznik: raznovrsnost među učenicima/polaznicima, promjena položaja učenika u procesu nastave, odgoj i obrazovanje učenika s posebnim potrebama; Faktori odgojno-obrazovnog djelovanja: porodični odgoj, predškolski odgoj, školski odgoj, vanškolski odgoj i odgoj u slobodnom vremenu; Škola i školski sistem: struktura odgojno-obrazovnog i školskog sistema u BiH, upravljanje i finansiranje škole i školski menadžment, partnerstvo škole, obitelji i lokalne zajednice; Metodika odgojnog rada: načela i metode odgojnog rada, razumijevanje i uvažavanje individualnih razvojnih potreba, rizične grupe učenika i odgojni rad; Globalizacija i individualizacija odgoja/poučavanja: problemi i izazovi savremenog doba i odgoj, odgoj i obrazovanje u budućnosti, obrazovni sistemi drugih zemalja, društvo, kultura i odgoj, odgojne strategije u prevazilaženju netrpeljivosti i netolerancije.
Metode poučavanja i učenja	- Interaktivno predavanje - Seminari iz literature i prezentacije
Procjena ishoda učenja	- Kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata, - Izrada samostalnog ili timskog pisanog rada i usmena prezentacija
Status	obavezan
ECTS	5
Sati	2+1 (30 sati predavanja; 15 sati vježbi;90 sati samostalnog rada)
Jezik	b/h/s
Evaluacija	Završni ispit se sastoji od pismenog rada, tj. testa znanja koji se boduje prema

	utvrđenim kriterijumima. U toku nastave obavezno je redovno prisustvo, ili najmanje 80% časova. Svaki student je dužan napisati jedan esej ili jedno saopštenje na neku od tema koje su naznačene u programu. Svi studenti su obavezni učestvovati u realiziranju najmanje jednog grupnog istraživačkog zadatka, čije rezultate treba da prezentiraju na časovima vježbi. O temama za esej ili saopštenja, te o definiranju zadataka za grupni rad studenti se dogovaraju s predmetnim nastavnikom.
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

Giesecke H.: Uvod u pedagogiju, Educa, Zagreb, 1995; Vukasović A.: Pedagogija, Zagreb, 1993; Gudjons, H.: Pedagogija - Temeljna znanja, Educa, Zagreb, 1994; Bratanić M.: Mikropedagogija, Školska knjiga, Zagreb, 1993; Bratanić M.: Paradoks odgoja, Sveučilišna naklada, Zagreb 1996; Časopisi: "Naša škola", "Obrazovanje odraslih", "Didaktički putokazi" i "Prosvjetni list"

LJUDSKA PRAVA U BOSNI I HERCEGOVINI

Odgovorni profesor:

Profesori / saradnici u nastavi:

Godina	
Semestar	
Ishodi učenja	Studenti će spoznati ustavni i zakonski koncept ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Poseban akcenat biće posvećen institucionalnim oblicima zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. U fokusu proučavanja ljudskih prava biće pojavni oblici kršenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini. Uz ovo studenti će izučavati institucionalne oblike zaštite ljudskih prava i primjenu međunarodnih akata o ljudskim pravima u Bosni i Hercegovini.
Sadržaj	1. Političko – ustavni koncept ljudskih prava u Bosni i Hercegovini; - Ljudska prava u Ustavu Bosne i Hercegovine;- Ljudska prava u Ustavu Federacije Bosne i Hercegovine;- Ljudska prava u Ustavu Republike Srpske- Zakonski tretman ljudskih prava nacionalnih manjina u Bosni i Hercegovini;2. Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda; - Tretman Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u Ustavu Bosne i Hercegovine;- Primjena Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda u praksi;3. Nevladine organizacije za zaštitu ljudskih prava u Bosni i Hercegovini - Helsinški komitet za zaštitu ljudskih prava;- Nevladine organizacije za zaštitu socijalnih i ekonomskih prava;4. Pojavni oblici kršenja ljudskih prava u Bosni i Hercegovini; - pravo na povratak izbjeglih i raseljenih;- pravo na nacionalnu ravnopravnost;- prava nacionalnih manjina;- socijalno – ekonomska prava;- prava žena;- prava djece;5. Institucionalni oblici zaštite ljudskih prava u Bosni i Hercegovini; - Ustavni sud Bosne i Hercegovine;- Ustavni sudovi entiteta;- Institucija Ombudsmena;- Evropski sud za ljudska prava.
Metode poučavanja i učenja	Interaktivno učenje, Vježbe, Prezentacija eseja i seminarskih radova
Procjena ishoda učenja	kontinuirano praćenje i ocjenjivanje aktivnosti studenata
Status	Obevezan predmet
ECTS	5
Sati	45 sati predavanja i 15 sati vježbi
Jezik	b/h/s

Evaluacija	a) Po izboru - izraditi i odbraniti seminarski rad; b) Završni pismeni ispit.
Ocjenjivanje	A (10), B (9), C (8), D (7), E (6), Fx (5/6), F (5)

Literatura:

1. Doc.dr.Jasna Bakšić Muftić; **Sistem ljudskih prava**; Pravni centar i Magistrat, 2001
2. Prof.dr. Ćazim Sadiković **Evropsko pravo ljudskih prava**; Studentska štamparija Univerziteta u Sarajevu, Sarajevo 1998.
3. Prof.dr. Mirko Pejanović: **Politički razvitak Bosne i Hercegovine u postdejtonskom periodu**, Šahinpašić, Sarajevo, 2005. god.
4. Ustav Bosne i Hercegovine
5. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine
6. Ustav Republike Srpske
7. Evropska konvencija za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

